

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Videken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

KUTASI IMRE.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 273

TOLLHEGYEN.

— nov. 27.

(Egy kis bölcsesség.) Van nekem egy öreg barátom, akit pályatársaai „Signor“-nak nevezgetnek. Másik közös barátunkról beszélgettünk egy izben, akin az a tréfa esett meg, hogy nem egészen a korához illő szerelmi viszonyba keveredett, ezt pedig a szülők határozottan ellenzik. Signor azonban bölcs ember és így nyilatkozott az eset felől:

— Ha hozzám tartozóval történnék ilyesvalami, én bizony nem ellenezném, sőt azon lennék, hogy a párocska mielőbb összeházasodjék. Ha a szülők ellenkeznek, a dolog elmérgesül, még valami csládi dráma fejlődhetik az esetből. Míg ha egybekelnek, bizonyos, hogy félév alatt elválnak, mert az ilyen szerelmeket a vágy kielégülése után nyomban követi a kiábrándulás.

Bölcs ember ez a Signor! Elvét akár a politikában is alkalmazhatnók. Hogy házasodjanak össze a nemzetiségek is hamarosan, ki Romániával, ki Szerbiával, ki Ausztriával. Rövidesen hajbakapnának új fegyvertársukkal és visszakiváncskoznának az elhagyott jóságos és éhező édes anyához, Magyarországhoz. No de hát mindezt csak tréfából vetették papírosra, Andrássy Gyula gróf fényes beszédének a hatása alatt.

(Osztrák — izé.) Az osztrák delegátusok Budapesten vannak, vendégeink. Magyarország még a régi „barbár“ módon fogja fel a vendégszeretet köteleseit, azért Budapest nem fog tüntetni osztrák

ellenségei ellen, mint ahogy Bécsben cselekedtek a magyarokkal. Még azt is „izének mondjuk, ha kihívólag viselkednek. Pedig az ő „izé“-jük mindenizében izetlen izékedés. Már mint a Schlegel delegátus uré, aki többemagával meginterpellálják közös hadügyminisztert arra nézve, hogy a közös hadsereg résztvevett a kassai honvédelemmel leleplezésén. Az interpellálók kérdezik, hogy mivel mentheti a hadügyminiszter ezt a részvételt s hogy hajlandó e odahatni, hogy a Hentzi- emléket megfelelő nyilvános térére vigyék? Az interpellálók megjegyzik, hogy Kassán nem kegyeletos ünnep volt, hanem a magyar szabadságharcnak valóságos spotézisa. Ezen az ünnepen — politikai jellege miatt — a szolgálati szabályzat szerint aktív tisztetek nem is vehettek volna részt. — Hejyes kis interpelláció. Olyan bolond beszéd, mintha mi, magyarokul, viszont azt követelnék Bécsből, hogy reciprocitásból, cserébe az aradi 13 vértanúért, ők is akasztassanak fel például... 13 osztrák delegátust!...

A tehetetlenség.

— nov. 27.

(G.) „A teremtés koronája“. Mily büszkék vagyunk e címre, melyet egy gyöngy pillanatban nagylelkűen saját önmagunknak adományoztunk. Mily gögös fenséggel nézünk le az állatvilágra, mely oly mélységesen alattunk áll. Hiszen kimértük már a végtelen tért és bepillantottunk a legparányibb vízcepp

mikrokozmoszába. Pontos rendszerbe szedtük az emberi lélek legfinomabb indulatait; gépeink helyettünk végzik a legnehezebb munkákat; a gőzmozdony kerekei alatt összezsugorodnak a távolságok; táviró és távbeszélő a sasnál is sebesebb szárnyakat kölcsönöznek gondolatainknak. Oh, mi vakítóan okos lények vagyunk. A természet hiába rejtegeti előttünk szent titkait; ma-holnap bepillantunk az Istenség misztikus konyhájába és a szemébe kacagunk a Teremtőnek, hogy kiseded bűvészförtélyait előttünk nem tudta jobban elrejtetni és akkor azután természetesen mi is olyan istenfélék leszünk. Miért is ne? Hiszen félistenek már is vannak e világon. Igaz, hogy rendszerint nem is igan tűnnek ki különös lelki, vagy szellemi tulajdonságaikkal; de már bennünk van, az ókortól fogva az istenek imádása. Egy sohasem volt elég; látjuk, hogy még a jámborságukról híres zsidók is alighogy egy pillanatra magukra hagyták őket Mózes, máris felállították az egy igaz Isten mellé az aranyborjut. Jupiter tonans, Mars, a hadak istene régi idők óta az operett-színpadokon tengetik kendőzött penziós méltóságukat, de azért az őket helyettesítő földi félistenekről nem mondtunk le, mert hizeleg az emberi hiúságunknak láthatni, hogy mibőlőlünk, emberekből lehetnek félistenek is.

Új versek.

Te vagy a rózsza ujjú hajnal
Ki az égboltnak adsz csodás fényt
Sötétellő, fénylő hajaddal
Mely rádome! királypalástként.

Dithyrambok csapnak az égig...
Szívembe száll fonséges, új dal,
Csak simítsd forró arcom végig
Halovány, gyűrűs ujjaiddal...

Lelkem viharokverte tenger —
Alommadarak csapzott szárnyal
Bolyongnak, siklanak fölötte
Ezer dal ködbelepte szárnyal.

Hiv annyi hely, ahol kikötnék
Széles, megjárt, kényelmes utak...
Amerre én járok, az éjben.
Lidérelányok lobognak, hunynak.

Megyek új partokhoz libegve
Kiveri homlokom a hőség
Jaj, ha ott is a régi dal fogadja
Az új dalok kifáradt hegedűsét!

Kuthi Sándor.

A VARÁZSLAT.

Irta: **Zsoldos László.**

A „Szabadság“ eredeti tárcaja.

(Folyt. és vége.)

Talán tökéletes is lehetett volna a szerencséje, ha a kaptafa bele nem szólt volna a dologba. A derék kaptát ugyanis János, az elhagyatott férj, egy darab ideig annál jobban verte, minél inkább világos lett előtte, hogy hűtlen felesége sohasem fog visszatérni hozzá, amikor aztán a varga végkép megbizonyosodott arról, hogy soha vissza nem varázsolhatja (mivelhogy egy

varázslónő ismerőse sem volt) az asszonyt, bánatában akkorát csapott szerszámaival a kaptá fejére, hogy ez — én magam láttam — belesújt.

Amikor a kaptá felocsudott aléltságból, töprengeni kezdett a helyzetén, s a maga kaptafa eszével lassankint rájött, hogy ha János varga boldogtalan a megszökött felesége miatt, annak senki más nem látja a kárát, csak ő, meg újra csak ő. Tudniillik ő, az ártatlan kaptafa.

— Ez pedig tarthatatlan állapot — gondolta magában — s ennek véget kell venni. Arra azonban, hogy miképen vessen véget kétségbeejtő helyzetének, talán életében sohasem jött volna rá, ha egyszer egy vasárnapi munkaszünetkor álmában meg nem jelenik előtte a vén mézeskalácsos asszony és meg nem kérdezi tőle:

— Mondd csak jó kaptá, akarod-e, hogy a vargáné visszatérjen a gazdához és ünnepezt hercegi öből megint egyszerű vargáné legyen?

Sirolin

Eredeti és tisztított és a legújabb, legfejlettebb és a leghatékonyabb, a köhögés, válások, eljelt izmódást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mert hogy értéketlen utánaírat is kínálunk, kérjük mindenkit „Roche“ eredeti csomagolását.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svíc).

„Roche“

Kapitány orvosai rendelkezésére a gyógyszerüzletben. — Ára: 1/2 pengő és 1 pengő.

Ez az egész önkultusz azonban mégis kissé inogni kezd, ha visszatekintünk az emberiség történetébe. Nem értjük itt azt a történelmet, melyet még ma is az iskolában tanítanak, mely inkább a háborúk, hősök és így csaknem ismét felistenek története, hanem az emberiség művelődésének történetét. Arra a deprimált meggyőződésre jutunk itten, hogy akadtak ugyan minden korban egyes nagy szellemek, melyek felismerték a természet, az élet nagy igazságait, az emberiségnek, a nagy tömegnek azonban mindig igen nagy időre volt szüksége, míg az igazságokat megemésztette, míg az ige testet öltött.

Itt van a rabszolgaság története; a boszorkányhit tragédiája; Galilei esete a nap körül forgó földdel. Ezer és ezer éven át voltak rabszolgák, miért ne legyenek ezentúl is? Évszázadok óta égetünk boszorkányokat, miért ne égessünk ezentúl is? A világ kezdete óta forog a nap a föld körül, mit akar az a hóbotos, vagy istentkáromló Galilei az ellenkező állításai?

Százötven éve annak, hogy a nagy angol nemzetgazdász, Smith Adám felállította a szabad kereskedelem, a laissez faire, a laissez passer elvét, hogy kikelt a céhek, kiváltságok és monopóliumok ellen. Azóta nagyot fordult a világ.

Szent Klefoás, mikor jön már valahára egy új Smith Adám, ki a genosenschattlereket, a ring- és tröszt-zsi-ványokat és az azokhoz tartozó többi tolvajt kiveri a becstületes kereskedelem tiszta csarnokából!

ORSZÁGGYŰLÉS.

A képviselőház ülése.

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, nov. 27.

A belügyi tárcza részletes tárgyalását folytatta ma is a képviselőház s valószínű, hogy ma nem is fejezik be. Az ülés elején

— Hogyne akarnám — válaszolt lelkesülten a kaptá. — Csak azt nem tudom, kitűnő asszonyság, hogy miképp történetnek meg ez a visszatérés?

— Hát ugy lelkem — nevetett csuf vigyorgással a mézeskalácsos — ha te éj idején oda mégy az ablakához és bekopogtatsz rajta: Kérd vissza tőlük, amit megvetettél nálunk!

— Mi az, — kérdezte mohón a kaptá?

— A mindennapi kenyér — felelt csöndesen az asszony és a másik pillanatban eltűnt akár a pára.

Csakugyan, a kaptáfa megfogadta a kalácsos asszony álombeli tanácsát s éj idején bekopogtatott a hercegnővé lett Anna ablakán:

— Kérd vissza tőlünk, amit megvetettél nálunk!

— Igen, — felelt álmában a hercegnő és fölébredt:

— Éhes vagyok.

Mivelhogy előtte való este a sok mulatságtól nem volt ideje vacsorázni s ma már hajnalodott.

— Éhes vagyok — szólt újra s csöngtetett a komornának, hogy hozzon be valami ennivalót.

A komorna bejött, aztán kiment az ennivalóért. És megint visszajött. Ennivaló nélkül.

— Éhes vagyok — szólt újra a hercegnő. — Mért nem hoztál be valami ennivalót?

Polónyi Géza törvényjavaslatot terjesztett be a bírói és ügyészi szervezet némi módosításáról. Utána Bakonyi Samu terjesztette be a véderő-bizottság jelentését több kérvény dolgában. Napirend előtt volt egy visszasi-vás is. Goldis László a tegnapi ülésen ezt a közbekialtást kockáztatta meg:

— Nálunk Romániában!

Ma elmondta, hogy itt csak nyelvbötlésről lehet szó és neki Magyarország, amelyről úgy beszélhet, hogy: nálunk. Teljesen hideg fogadtatása volt ennek a kijelentésének.

(A belügyi tárcza.)

A költségvetés egyes tételét Ráth Endre jegyző olvasta. A közegészségügyi tételnél Eber Aurél mondott hosszabb beszédet. Föltétlenül szükséges az orvosi ügy államosítása. Helyesnek tartja, hogy az állategészségügyi felügyeletet a földművelésügyi miniszter fejlessze, de mindenestre karakteri zálya állapotainkat, hogy míg például a hadseregben a lovakat havonként megvizsgálják, az emberek fele meghal a nélkül, hogy valaha orvost látott volna. A tüdőgümőkór ijesztő terjedése mindenképpen megokolja az orvosok helyzetének javítását és számuk szaporítását.

A belügyminiszter figyelmét és érdeklődését kéri a közegészségügyre koncentrálni. A javaslatot elfogadja. (Nagy helyeslés)

Vajda Sándor: Szintén a közegészségügyi kérdésekről szól. Példátlán itt az elmaradottság az egész országhoz képest.

Markos Gyula: Ne beszéljen itt országhoz képest!

Vajda Sándor: Magyar birodalomról sem szabad már beszélni?

Az orvosok helyzete olyan nyomorúságos, hogy ez mindenképpen elrettentheti a fiatalságot eitől a pályától.

A női méregkeverés lehetetlen lett volna, ha itt szakértő orvos van. A kör- és községi orvosokat államosítani kell.

Gróf Andrássy Gyula: Megköszöni a képviselőknak, hogy a Ház figyelmét a közegészségügy kérdéseire felhívta. A pénzügyi szempontok a kormány kezét megkötik, de azon lesz, hogy a lehetőség keretén belül fejlessze tárcájának ezt a tételét. Az orvosok fizetésének rendezése kérdésével régóta foglalkozik s a törvényjavaslat készen is van s az 1908 iki költségvetésbe már be is fogja állítani a fölemelt fizetéseket. A tüdővész ellen való védekezésből a társadalomnak is ki kell venni a részét s iparkodni fog, hogy az érdeklődést ráterelje. Amit Eber a kórászokról mondott, azt tulzottnak tartja. Nemrégiben

itt jártak az angol városok küldöttjei s azt mondták, hogy ilyen szép kórházakat még alig láttak. Nem az a baj, hogy a kórházak rosszak, csak az, hogy nincs elég. A lipótmezei tébolydát ő maga is megvizsgálta s igen meg volt elégedve az állapotokkal. A táplálkozásra sokkal többet költenek nálunk, mint a külföldön. Az az állítás, hogy a közegészségügy terére is beviszik a nemzetiségi politikát, nem felel meg a valóságnak. Ő is nemzetiségi vidéken lakik s eszé ágában sincs ettől a vidéktől megvonni az orvosi gondozást. (Derűtség.) Kéri a tételt megszavazását.

Vajda Sándor: Az orvosok fizetésrendezéséről szóló határozati javaslatot visszavonja.

Elnök az ülést tíz percre felfüggeszti.

Szünet után.

Az elnök az ülést újból megnyitja.

A jegyző tételenként olvassa a jegyzőkönyvet.

A vizellátás tételénél

Török Kálmán (feláll)

Thaly Kálmán: Boesánat, én beszélek Thaly Kálmán.

Közbeszólások: Török Kálmán.

Thaly Kálmán: Boesánat. (Derűtség.)

Török Kálmán: Sajnálja, hogy Vajda a papokat szükmarkusággal vádolja. Nem élelje még mindig azt az összeget, melyet a belügyi tárcza költségvetésében a községeknek ivóvízzel való ellátására fejtettek. A tételt elfogadja.

(Távirati tudósítás.) A választók összeírásáról szóló tételnél felszólal Szász József. Arra kéri a belügyminisztert, nyilatkozzék a választói jog reformjáról.

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter: Tekintettel az előrehaladott időre, csak röviden kíván nyilatkozni. Mikor tárcáját átvette, még nem rendelkezett a kerületek beosztására vonatkozó adatokkal. Most folyik azoknak gyűjtése. Amint ez befejeződik, utána rövidesen elkészül a választói jog kiterjesztéséről szóló javaslat.

Az interpelláló és a Ház a miniszter választat tudomásul veszik.

Elnök ezután kihirdeti, hogy a Ház ugy általánosságban, mint részleteiben elfogadta a belügyi költségvetést.

Ezzel az ülés véget ért.

A komorna csöndesen felelt:

— Mert nincs, kegyelmes asszony.

— A kamrában!?

— Ott sincs!

— Sehol sincs?

— Sehol sincs, kegyelmes asszony!

Ezt most már gondolom, untató volna részletezni. A hercegnő sem hajnal, sem reggel, sem délelőtt sem délben, sem délután, sem este nem kapott ételt. Ha csöngtetett, ha kiabált, ha lármázott, ha leküldött a boltba, a válasz mindig ez volt:

— Nincs kegyelmes asszony. Nincs, nincs.

Másnap éppen ugy volt:

— Nincs étel. Sehol sem kaptunk ételt, kegyelmes asszony. Sehol, sehol.

— Hanem, ha parancsolja, a gyémántcsattos cipőt felsegíthetem a lábára. Föltehetem a gyémánt nyakéket is. Bekapcsolhatom a briliáns fülbevalót is. Ráadhatom az arannyal himzett csipkeruhát is...

Az inasok serege is jöhet hódolni. Az udvarlók is várják, hogy bebocsássuk őket, és papucsos alá rakhassák legzetb bókjaikat! Hallga! Az udvari zenekar is játszik. A fizetett, pompás táncosok is lejtik a táncot. A vendégek is gyülekeznek már. Sőt az ezüst tálcák és arany csészék is a parancsra várnak, hogy körülhordozzuk őket. Csupán — Óh, kegyelmes asszony! — étel nincs a számára! Meg ital sincs!

Anna, — a szép hercegasszony — a vellesei tükör elé állott.

— Szép fülbevalók, — mondotta magában, — boutonjait nézegetve.

— Nyakékem is szép. A fejdíszem is. De kiáltott fel!

En enni akarok! Éhes vagyok!

— Nincs, — felelt a korbán álló szolgálhad a háta mögött.

Anna gyémántcsattos cipőjére nézett.

— Nem lehet, — szölt révetegen, mint aki nincs tisztában a dolgokkal — nem lehetne — eladni?

— Lehet eladni, el is lehet zálogosítani, — felelték a szolgák — de ételt azért a pénzért sem kaphatunk számodra hercegnő.

— Hát ti nem esztek? — kérdezte ingerülten a hercegnő. — Nektek nincs mit enni?

— De nekünk van, kegyelmes asszony — felelték a szolgák. — Csupán neked nem adhatunk belőle enni. Mert amint azzal a szándékkal fogjuk meg a tálat, hogy hozzád vigyük és megkínáljunk belőle, a tál üresen marad kezünkben s az étel, mint a pára eltűnik.

Anna megint a tükörbe pillantott.

— Istenem — kiáltott föl elkéservedve — hát én hercegnő vagyok, gazdag vagyok és szép vagyok! És nincs, nincs betevő falatom!

S mivel már nagyon gyötörte az éhség, keserves sírásra fakadt.

Az új szervezeti szabályzat.

A jog- és pénzügyi bizottság ülése.

— Saját tudósítónktól. —

— nov. 27.

A jog- és pénzügyi bizottság tegnap d. n. Vecsey Imre elnöklésével ülést tartott. A tárgyalásról, illetőleg a bizottság üléséről a következő tudósítás számol be:

Jelen voltak Vecsey Imre elnökle mellett Bészler Károly, Rickl Antal, Márk Endre, Kiss Albert, Poroszlay András, Magoss György, dr. Fejér Ferenc, Varga Károly, Roncsik Lajos, Kardos László, Kaszanyitzky Andor.

A szervezeti szabályzat folytatólagos tárgyalása előtt két közgyűlési tárgyat vett elő a bizottság. Az egyik Varkoly József csizmadia mester kérelme volt. Varkoly szállítja a rendőrök és káplárok csizmaszükségletét s miután a bőrök és a munkadíj tetemesen felemelkedett, arra kéri a várost, hogy a szerződésen kívül 20 százalékkal drágítsa a csizmák árát.

A bizottság ez évre megadja a kért 20 százalékos emelést és fedezetül a póthitel veszi igénybe.

A másik kérelem a városi hajdulegényességé volt, kéri, hogy a csizmapénzt a város emelje fel. Eddig 25 koronát kaptak, most 35 koronát tegyen ki.

A főszámvevő ajánlja a kérelem teljesítését.

Márk Endre kijelenti, hogy ez az előbbi kérelem folyománya. Teljesíteni kell a kérelmet.

A bizottság a főszámvevő javaslatát elfogadja. Ezután áttértek a szervezeti szabályzat tárgyalására. Következett az 54. szakasz, amely a város vagyonáról szól.

A szakasz stiláris módosítással elfogadtatott. Ugyiszintén az 55., 56., 57., 58., 59., 60., 61. szakaszok is helybenhagyattak.

Komlóssy Arthurnak az egész ügyrendhez van megjegyzése. Vannak ügyek, melyek néha a tanács összehívását teszik szükségessé. Ajánlja, hogy szurassék be egy szakasz, amely szerint 3 tanácsnok összehívására a tanács ülést tarthat.

Nagy Sándor hozzájárul az indítványhoz, amelytől kizárja azzal, hogy a 41. § végére oda függesztik ezt az intézkedést:

„Három szavazattal bíróságnak ajánlatára elnök rendkívüli tanácsulást köteles összehívni.”

Ezután áttért a bizottság a VII. rész tárgyalására. Ez a fejezet a polgármester hatáskörét állapítja meg.

A bizottság ezt a fejezetet apróbb stiláris módosítással elfogadta.

A 66. §-t, mely a főjegyző hatásköréről szól, tárgyalták ezután.

Komlóssy Arthur. dacára, hogy már kimondták, de ő a közgyűlésen okvetlen szóvá fogja tenni, hogy a főjegyző nem lehet külön ügyosztály vezetője, mert akkor képtelen a munkát elvégezni. Ezután a főjegyző hatásköréről szóló szakaszt is elfogadták.

A 67. §-t, mely az aljegyzőkről szól, tárgyalták még le, mire az ülés véget ért.

KÖZIGAZGATÁS

Az új főgimnázium ügye. Ma foglalkozott a városi tanács azzal a szerződéssel, amelyet a tiszántúli egyházkerület és Debrecen város köt az új főgimnázium 400 ezer koronás városi hozzájárulás dolgában. Az egyházkerület minden vonalon befolyást enged a városnak a főgimnázium dolgába és kötelezettséget vállal arra, hogy az új tanintézetek soha az állam kezébe nem adja. A város a négyszázer koronás adomány fejében két millió háromszázezer téglát ad a folyó árban a többi pedig az építkezés előhaladásához képest készpénzben s nagy kölcsönből. A szerződést tizenöt napra közzevélésre kiteszik a közgyűlés jövőbányása után.

IRODALOM.

Móricz Pál új kötete.

(Ifjabb Móricz Pál „Falusi zsidók” cz. új könyvéről.)

Képzelnék festőt, aki magára öltvén vándorköpenyét és kezébe fogván palettáját (amelyen egészséges, eleven, lobogó magyar színek vannak!) meg az esetjét, elindul egy sorsüldözött, de életrevaló keleti népfaj falusi típusainak vagy individualitásainak megfestésére. Mikor megérkezik: apró vásznaival végig járja a falut. Egy-egy rozszant zsidóház előtt megáll, betekint és bele néz a lakók lelkébe a festői meglátás erejével, de csak egy pillanatra... Mert nem az a célja, hogy nagy, keres egész képeket fessen, hanem hogy színes, eleven és ami fő: jellemző vázlatokat adjon.

Igy cselekedett ifjabb Móricz Pál, mikor a szegény hajduk közé ékelt, falusi zsidók apró történeteit papírra vetette. Megrajzolta Urgét, aki buzgón kuporgat, hogy eljusson valamikor Jeruzsálembe, de soha sem jut el, azután Motóla szomszédot, aki szereti a kóser borocskát és a cigányt, a táborba szálló zsidókat, a Dávidka halálát, egy temetőbeli különös esküvőt, Esztert, aki hitet cserélt, Márton, a földműves zsidót és így tovább. Jellemzése szűkszavú, de mindenütt élénk és erős. Leírásai tiszták, poétikusak és gyorsan szemléltethetők.

És mégis két más tulajdonság az, ami nagyon megragadta a figyelmünket. Egyik a nemes, bensőségletes szeretetet a szegény falusi zsidók iránt, ami ácsillog valamennyi rajzon és irójának ritka jó szívről tesz tanubizonyságot. Sértő guny, vagy bánó ironia sehol sincs. Szelid humor van bőven. Ez azonban kedves, mulató és igazságos.

Másik a stylus, a nyelv. Ebben végtelen gyönyörködünk és ide is iktatunk mutatónak egy részt:

„Domboru mellén feszül a bőrkötő. Hónaljig gyűrt ingujjas, koromfűtős, duzzadt karjával, harapófogó kemény markával játszva forgatja az öreg pörölyt. A tüzesvas lapul is a tuskón, midőn Áron mester oldalba vágja az izzófényű és hőtől zizergő vasat. A kevély tüzes vas csakugy köpködi az ezernyi szikrát.”

Milyen nagy erő, milyen eredetiség és milyen elemezhetetlen, de élénken érezhető ősi zamat látket az ilyen sorokban. És milyen jól ismeri ezeket Móricz Pál!

Ezenkívül egész sereg új vagy átalskított szót használ. Ezek a következők: torpog, toporog, toporgós, méresgette, himmeg-hummog, túlönköli, hámzsál, hábrál, lihog, kuszri, ügyit, óvakszik, fecserészget, kornyadozik, méresikél, kutakodnak, rázdigálják, őrjült, bárta (bárha helyett), cicognek, bahalázgat stb. Ez mind igen érdekes és jól megfigyelendő dolog, annyival is inkább, mert a jelenlegi „modern” írónk nem igen kutakodnak és lelkesednek az ilyen szép és merész eredetiségek után.

El nem mulaszthatom, hogy ide ne iktassam még a kötet legszebb, legéletteljesebb, legzamatosabb és legművészebb eme következő sorait:

„A hajdunó mégis akkor legkedvesebb, legbájosabb, midőn a rengő-ringó nyárfabőlcséből szülő szent szeretettel emeli lágy karjára azt a sűrű-rívó apróságot. Midőn az életet, a hófehér pruszlikból kibombolt, gyönyörtől remegő emlőt kínálja oda szíve magzatjának; majd gömbölyű, hófehér nyakát fértelmezően

karján a kielégített, szendergő csecsemővel: dudolgat...”

A szép kiállítású kötet igazán művészi és értékes rajzait ifjabb Kovács János, a budapesti mintarajztanoda nagy tehetségű növendéke és dr. Könyves Tóth Mihály, az író barátja készítették. A kötet, melyet a legnagyobb szeretettel ajánlunk az olvasók figyelmébe, két koronáért kapható a könyvkereskedésekben és a szerzőnél.

Thersites.

Leugrott a robogó vonatról.

Szélhámós ál-mézők.

— Saját tudósítónktól. —

— nov. 27.

Izgalmas jelenetnek voltak szemtanúi a tegnap reggeli nyíregyházi vonattal Debrecenbe érkező utasok. Ugyanis Nyíregyházáról rendőri fedezettel utazott a vonaton egy elegáns uriember, ki Hadház és Józsa között hirtelen felszökött helyéből és mielőtt a kíséretében levő rendőr megakadályozhatta volna, leugrott a robogó vonatról. Egy pár pillanattal később összeesve hevert a sín mentén, de azért mire a vonat a vészfék által megállították, a sötét éjben a vakmerő ember elmenekült, atinek különben igen erős okai voltak, hogy még élete kockázatásával is meneküljön.

Az igen érdekes előzményekről tudósítónk a következőkben számol be:

Egy jó megjelenésű, franciául beszélő ember jelent meg néhány nap előtt Nyíregyházán, a vármegye alispánjánál és magát Cerdás Remigius perni bányamérnöknek adta ki, könyöradományt kért, hogy négy gyermekével Parna utazhassék.

Nagy bőbeszédűséggel előadja az idegen, hogy 200,000 rubel értékű vagyonnal rendelkezett, de az oroszok feleségét megölték, vagyonát elvették és így most négy gyermekével földönfutóvá lett. Igazolásra a német konzulátus által kiállított utlevelet is mutatott elő. Az alispán csakhamar nagyobb összeget gyűjtött össze részére. Az alispán azután látni kívánta Cerdás gyermekeit s megkérte őt, vezesse a gyermekekhez.

Meg is indultak a városba, de a furfangos csaló nem tudta bemutatni a gyermekeit és így csakhamar kitűnt, hogy szélhámossal van dolguk. A nyíregyházi rendőrség erre az ál-mézőt letartóztatta és tegnapelőtt egy rendőrrel Budapestre akarta a vasuton kísérteni.

El is indultak, de a szélhámós egy kedvező pillanatot fölhasználva, Hadház és Józsa között leugrott a robogó vonatról és az éjszakai sötétségben eltűnt.

NAPI HIREK.

Napról-napra.

— nov. 27.

Henczy-szobra fáj az osztrák szívének, Ha szereti, adjuk oda szegénynek.

Sok műkincsünk Bécsben szépen ott ragadt, Birja békén hát ezt az ócskavasat!

Egyházi reform-párt.

— november 27.

A következő felhívás közlésére kerettünk fel:

Református testvérek!

Tekintettel a legközelebb törtéendő presbiteri választásokra, szükségesnek tartjuk ismertetni programunkat. Egyházunk érdekében szükségesnek tartjuk megállapítani a jövő presbiterium által követendő programot.

Mérlegeljék a pontokat református testvéreink s válasszák azokat, akik azok megvalósítására hivatottak.

Programmunk a következő:

1. Egyházi vagyonok gazdaságos kezelése, szem előtt tartva a vagyontalansok igényeit. Egyházi földek parcellázása s kisbérletekben való méltányos kiadása. Egyházi pénzek hozzáférhetővé tétele, kisipar, kereskedelem s kisgazdák részére, előnyös kölcsönök adása által.

2. Iskolák léteztetése külsőségeken, az iskolákban lehetővé teendő a szegénysorsú iskolaköteleseknek tanszerekkel, élelemmel és ruhával való ellátása, erre megfelelő egyház-társadalmi akció szervezése.

3. A tanítói fizetések teljesen korszerűen rendeztessének és az iskolai mellékdijak, tisztogatás, nyugdíjrajzok töröltessének el.

4. A szegényügy hathatós felkarolása és rendezése. Árvagyermek fokozottabb segélyezése, figyelembe véve, hogy az arra érdemesek jussanak segélyhez. Beteg, elhagyottak gondozása.

5. Kötelezettséggel, munkakörrel nem bíró, vagy felesleges hivatalok ne díjaztassanak. A rendszeres munkát végző tisztviselők tisztességesen fizetessének.

6. Az egyház házaival vállalkozóknak ne adassanak bérbe, hanem méltányos áron lakosoknak.

7. Egyházi munkák csak helybeliek által teljesítessének.

8. Az adómaximum eltöröltessék. Az egyházi adó méltányosan rendeztessék és ne a város, hanem az egyház által kezeltessék.

9. Az egyházi ügyészség szigorúan ellenőriztessék, hogy a felekkel szemben a tárgyalási díjtételeket túl ne lépje.

Ezek az egyházi reform-párt programmpontjai.

Dabrecen, 1906 november 26.

Keresztyéni szeretettel:

Az egyházi reform párt.

* **A király itthon.** Ő felsége a király ma reggel a szokásos időben ébredt és az egész délelőttöt dolgozó szobájában töltötte. Ma nem tett látogatást sehol.

* **Emlék Szilágyi Dezsőnek.** Budapestről jelenik: Wekerle Sándor dr. miniszterelnök ma délelőtt a képviselőházban levő miniszterelnöki szobában megbeszélést folytatott Darányi Ignác földmivelésügyi miniszterrel és Justh Gyula képviselőházi elnökkel aziránt, mily módon lehetne Szilágyi Dezsőnek — nevéhez és jelentőségéhez méltó — síremléket és emlékszobrot emelni. Ez irányban legközelebb országos mozgalmat fognak indítani.

* **Teljes tanácsülés.** A csütörtöki városi közgyűlés tárgysorozatának előkészítése céljából ma délelőtt a városháza kis-tanácsstermében folytatólagosan teljes tanácsülés volt, amelyen a főispán elnöklése mellett a tanács valamennyi tagja részt vett.

* **A debreceni jótékony nőegylet** e hó 29-én, csütörtökön d. u. 4 órakor a nőipariskola nagytermében választmányi ülést tart: a következő tárgysorozattal: 1. A szegényügy rendezésére vonatkozó javaslat. 2. Határozat a szövegiskola ügyében. 3. A cselédképző megbeszélése. Mivel a tárgyak igen fontosak, a t. választmányi tagok minél nagyobb számban való megjelenését kéri a debreceni jótékony nőegylet elnöksége.

* **Lakoma Szávay tiszteletére.** Szávay Gyula, az ünnepektől költő tiszteletére holnap, szerdán este 10 órakor disztrakomát rendez a Csokonai kör. Az ünneplésre a „Szép Honka” nagy sikere adott alkalmat. A lakoma az „Angol Királynő”-ben tartatik a azon részt vehetnek a költő egyéb tisztelői is. A vacsora étlap szerint lesz.

* **A polgári kör választmánya** tegnap este tartott gyűlésében elhatározta, hogy 1907. január hó 20-án a Bika disztermében

megtartja közkedvelt táncmulatságát s az előkészületek megtételére 80 tagból álló rendező bizottságot választott.

* **Az egyetemi bizottság.** Tudva levő, hogy Szabó Kálmán és társai a debreceni egyetem ügyében indítványt adtak be a városi közgyűléshez. Ez az indítvány egyetemi bizottság kiküldését is szükségessé teszi. A tanács megállapította, hogy harminc tagból álljon a bizottság, amelyben az egyetem ügyében buzgólkodó férfiak szerepeljenek. A névsor összeállítása most folyik.

* **A gyógyszerészegyletből.** A debreceni gyógyszerészegylet a napokban tartotta meg tisztújító közgyűlését, amely alkalommal einők lett Muraközy László, jegyző Grósz Nagy Ferenc.

* **Gyilkosság és öngyilkosság.** Makóról távirják: Tegnap éjjel az ottani Korona szállóban megjelent anyja és testvérei kíséretében Rácz Margit 18 éves gyönyörű leány. Halász Lajos már régóta ostromolta szerelmével a leányt, de eredménytelenül. Midőn a leány az este a tánc terem melletti folyosóra visszautasította Halászt, ez revolvert rántott és két lövéssel halálosan megsebesítette a leányt, akit haldokolva szállítottak haza. A gyilkos fiatal embert letartóztatták. Midőn ma reggel a börtönőr Halász cellájába ment, hogy őt kihallgatásra vigye, Halászt cellája falának egy szögén felakasztva bolton találták.

* **Nemzetközi iskolaegészségügyi kongresszus.** A második nemzetközi iskolaegészségügyi kongresszust Londonban fogják megtartani. A kongresszus magyar bizottsága már megalakult és elhatározta, hogy úgy a vallás és közoktatásügyi, mint a belügyminisztert és a székesfehérvári felkéri a kongresszuson való részvételre; a miniszterelnök útján pedig a horvát kormányt is felszólítja a magyar bizottságban való képviseltetésére. A kereskedelmi minisztertől pedig a magyar királyi államvasutakon kedvezményes áru menetjegyek engedélyezését fogja kérni a kongresszusra utazó tagok számára. Egyszersmind felkéri az Országos Közegészségügyi Egyesületet is, hogy vidéki fiókjai útján is csináljon propagandát a kongresszus látogatása s annak munkálataiban való részvétel iránt.

* **Ipartestületi hírek.** E hó 28-án az ipartestület helyiségeiben három szakosztályi választmányi ülés lesz. Délután 3 órakor a kovácsok, fél 4 órakor a hentesek és 4 órakor az asztalosok szakegyletének választmánya ülésezik. Mindhárom ülésen az egyes szakosztályokhoz beadott kérvényeket bírálják el.

* **A felsőmagyarországi műveltség Debrecenben.** Megemlékeztünk arról, hogy a felsőmagyarországi képzőiskolákat Debrecen részére is megnyerték. Bátran állíthatjuk, hogy ehhez hasonló műveltségben még nem volt városunk közönségének része. Az erre vonatkozó előkészületek már folynak. A városháza nagytermét és a szomszédos könyvtárszobát rendezik be erre a célra. A kiállítás sorsolások és gyakori zene tesztek változatosabbá. Emeli az érdeklődést még az is, hogy a terület megnyitására Apponyi Albert kulturális miniszter és Tóth János államtitkár városunkba jönnek.

* **Hírlapírók párbaja.** Rajna Ferenc, a „Neues Pester Journal” belső munkatársa párbajra hívta ki Nádas Sándort, „A Nap” belső munkatársát, amiatt a sértő közlemény miatt, melyet Nádas Rajnának a Népszínházban műsoron levő „Rab Mátyás” című darabjáról írt. A párbaj, melynél Szatmári Mór országos képviselő és dr. Kovács Dénes szerkesztő. Nádasnak Márkus Géza építőművész és dr. Fuchs Jenő segítettek, s mint orvosok dr. Boross Ernő és dr. Márkus Soma jelentek meg, vasárnap délelőtt ment végbe a Rátossy féle vívóteremben. A felek igea hevesen háromszor csaptak össze. A két első összecsapásnál Nádas két lapos

vágást kapott, míg a harmadik összecsapásnál Rajna könnyebben megsebesült. Az orvosok konstatálták a harc képtelenségét, mire a párbaj véget ért.

* **A siketnéma iskola épülete.** A siketnémákat gyámolító egyesület áldosos, nemes működése egyre nagyobb arányokat ölt és a siketnémák nevelése, tanítása a jelentkező szerencsétlenek nagy száma miatt a mostani helyiségben lehetetlen. A siketnémák intézetének igazgatója előterjesztést tett a városnak olyan épület és helyiség adása iránt, amely a kívánalmaknak teljesen megfeleljen. A tanács mai ülésében elhatározta, hogy javaslatba hozza a közgyűlésnek, miszerint a siketnéma iskola céljaira a Mester-utca végén a gyermek menhely telepe mellett levő telket engedje át és erre a telkre modern épületet építsen. Kétségtelen, hogy attól a humánus kötelesség teljesítésétől a bizottsági közgyűlés nem zárkozik el.

* **Anyakönyvi hírek.** A helybéli anyakönyvi hivatalnál a mai nap folyosmán a következő haláleseteket jelentették be: Varga M. ev. ref. halvaszületett, Farkas Péterné ev. ref. 68 éves és Balogh Györgyné ev. ref. 35 éves.

* **Sikkasztó adópenztárnok.** Szekszárdról távirják: A osendörtség ma letartóztatta Metzner József pécsvárad adópenztárnokot s bezárította a szekszárdi törvényszék fogházába. A Metzner ellen megindított vizsgálat kiderítette, hogy Metzner bűnrészes Lindtner Armin adópenztárnok és Vinkovits Vince ellenőr által elkövetett nagy sikkasztásnak. Metzner ez előtt Szekszárdon volt helyettes adópenztárnok s ekkor játszott össze Vinkovits ellenőrrel a sikkasztásban.

* **Uj üstökös.** Koppenhágából jelentik, hogy az ottani csillagvizsgáló állomáson tegnap éjjel egy új üstökös fedezték fel, amely a keleti égbolton tűnt fel. Fényerőssége egy 8-5 rangú csillagnak felel meg, így tehát nem sok hiányzik ahhoz, hogy az üstökös szabad szemmel is látható legyen. Az új üstökös felfedezője Thiele Holger, a csillagvizsgáló torony asszisztense, akinek ez az első sikere.

* **Kivándorlás.** Ma a megye alispánjától hárman kértek utlevelet és pedig Lőrinc János és Dankó Gergely hadbázi, Balssai Gizella pedig dorogi lakos. Mindhármán Amerikába mennek szerencsét próbálni.

* **A póttartalékosok segélyezése.** A katonai ex-lex idején tényleges szolgálatot teljesített póttartalékosok kártalanítása — mint jeleztük — folyamatban van. A városi tanács már teljesen elkészült a munkálatokkal, melyeket hat napra közszemlére tettek, hogy az érdekeltek esetleges észrevételeiket megtehessek. A hat napi határidő holnap lejár. Így a tanács a szükséges adatokat már a jövő hét folyamán a honvédelmi miniszter rendelkezésére fogja bocsátani. Az ügy egyébként már is sürgetővé vált, mert — mint köztudomású — a kormány a kártérítést még ez évben folyósítani kívánja.

* **Hírek a megyéből.** Hajdusámsonban Liszkai József birtokosnak cselédháza leégett. A tűz úgy keletkezett, hogy a cseléd a tűzes pernyét a ház mögé öntötte és egy szikrát a szél a nádtetőre vitt, mitől ez tüzet fogott. A kár jelentékeny. — Bujdosó Lajos és Arany János sámsoni lakosok úgy elverték Szabó Lajost, kire régen haragszának, hogy ez három hétig az ágyat nyomta a sérülések miatt. Súlyos testiesítés miatt folyik ellenük az eljárás. — Egri Abrahám vámosperei lakos ólajt tegnap éjszaka feltörték és onnan négy libát elloptak.

* **Meglopott 48-as honvéd.** Valami hitvány ember tegnap Szaimary Ferenc 48-as honvéd Kórház utca 15. sz. alatti lakásáról ellopta annak a szalmazsákjából keservesen összekuporgatott 21 korona készpénzt. A rendőrség megindította az eljárást a leletlen tolvaj kézrekerítése iránt.

* **Dán költő és magyar zenészek.** A napokban lett hatvanéves Holger Drachmann, a híres dán költő, akinek „Rátartó királykicsasszony” című meséjétékét, Heltai

Jenő poétikus átültetésében, nagy sikerrel adták elő néhány évvel ezelőtt a Népszínházban. A dala poéta akkor a magyar fővárosban járt és azóta odaadó tisztelője a magyar népnek. Hatvanadik születésnapja alkalmából egész Dánia lelkesen ünnepelte az agra költőt. Az ünnepségen, amelyet Kopenhágában tartottak meg, résztvett az ott időző Vécsey Armand magyar zenész a zenekarával és magyar dalokat játszott a költő tiszteletére, Holger Drachmann elragadtatással hallgatta a magyar dalokat, majd meleg szavakban mondott értük köszönetet.

* **Kiásott csontváz.** A reggeli lapok megírták, hogy a Dobozi temetőben holttestet találtak s hogy a rendőrség a bűnösöket keresi. A Dobozi temetőben nem holttestet, hanem csontvázat találtak, amely orvosi vélemény szerint 20—25 évre fekszik a földben. A csontvázat kóbor kutyák ásták ki és hurcolták el. A rendőrség megállapította, hogy bűneset nem forog fenn és a temetési engedélyt ma délutánra megadta.

* **Krüger unokája -- gyilkos.** Brüsszelből jelentik, hogy a „Petit Bleu” egy pretóriai levél alapján azt a hirt közli, hogy a néhai Krüger bur köztársasági elnök unokáját, Krüger-Smet István Pált gyilkosság miatt elítélték. Az elnök unokájára rábizonyult, hogy agyonlőtt egy Herman Davis nevű angol tőkepenzest, akinek nagy összegekkel tartozott. A védői tisztelet az angol bur háborúból ismert Wolmaras töltötte be, aki mindent elkövetett, hogy a vádlott beszámíthatatlanságát kimutassa. Ez sikerült is neki, mindamellett a bíróság bűnösnek nyilvánította az egykori elnök unokáját, csak hogy börtön helyett szanatóriumba záratta.

* **Megszökött orosz dzsidások.** Jászvásárról jelentik nekünk: A város határában ma föltartóztatott a csendőrség egy züllött külsejű, rongyos embert, a ki egy orosz dzsidás-egyenruha utolsó maradványait viselte és koldulva járt házról házra. A lefolytatott, nem tudott románul, mire bekisértek a jászvásári rendőrkapitányságra, hol egy lengyel tolmács segítségével kihallgatták. Előadta, hogy a III Sándor cár nevét viselő második számú varsói dzsidásvezér közlegénye. Az ezred a múlt hónap elején parancsot kapott, hogy egészítse ki magát a hadifelszereléssel induljon utnak Port Artur felé. A katonákon a legnagyobb fejtelenség uralkodott. Az ezred csak nemrég került vissza Mandzsuriából és ismerte az ottani éghajlatot és az ottani szolgálat borzalmas voltát. Az indulásra kitűzött reggelen az ezred második svadronja, már jóval az ébresztő előtt talpon volt, lóra kapott és a tisztekkel együtt elmenekült. Galiciába menekültek, ahol az első, utközben talált helységben eladták a lovaikat és a fegyverüket. A tisztek Németországba és Hamburgon át Newyorkba menekültek, a legénység pedig, miután osztrák területen nem érezte magát biztonságban, éjjel, titokban átlépte a román határt, a hol szótoszlott. Egy nagy részük a petróleumforrásoknál kapott alkalmazást, a többi pedig koldulva járta be Romániát. A román csendőrség a vallomás alapján megindította a nyomozást a többi szökésény kézrekerítésére. Mindannyiukat ki fogják utasítani.

x **Magyar ember nem használ mást, csak a híres Hajdusági pedrót,** mert a legjobb bajusznovesztó és ápolószer az összes bajuszpedró készítmények között. Hatása gyors és biztos! Postán 3 doboz 2 korona 25 fillérért utánvétellel bérmentve küld a készítő Grosz Nagy Ferenc gyógyszerész. Debrecen, Kossuth-utca.

x Az Arany Bika kávéházban minden este előadás.

SZÍNHÁZ.

Műsor.

Szerda, „Szép Ilonka”, daljáték. (B)
Csütörtök, „Gyerek asszony”, énekes vígjáték. (C)

Péntek, „Tökéletes feleség”, színmű. Ujdonság. (A)

Szombat, „Tökéletes feleség”, színmű.
Vasárnap, d. u. „Gül baba”, operette. Este „Arany-gyapju”, bohózat. Ujdonság. (Kis bérlet.)

| **Pineró Arthur** „A tökéletes feleség” című ujdonságának bemutatása iránt nagy érdeklődés mutatkozik a közönség körében. A színmű hősnőjét Szabó Irma és Hahnei Aranka felváltva fogják játszani az első előadásban Szabó Irma, a másodikban Hahnei Aranka, a darab próbáin mind a ketten részt vesznek, az ujdonság többi szereplői Lukács Juliska, Arday Ida, Békés, Szakács, Ternyei, Bérczi, Deési, Sarkadi stb.

| **A „Gyerek asszony”** holnapután kerül színre, ifj. **Bokor Józsefnek** rendkívül mulattató énekes vígjátéka kiválóan elsőrendű szerepeltetésben. A darab fő szerepét **Lónyai Piroska** játssza, kivülé részt vesznek az előadásban Bérczi, Szabó Irma, Arday Ida, Szakácsné, Arkosi, Bai stb.

| **Ujdonságok előkészületen.** Az „Arany gyapju” kitűnő bohózat a vizsínház műsorából, és a „Vig özvegy” Lehar legnagyobb sikert aratott operettje, mindkettőből megkezdődtek a próbák.

| **A „Gésák”** japán táncos operettet nyitja fel Zilahy igazgató, melyben a társulatnak csaknem összes tagjai foglalkoztatva lesznek. A főének szerepét, Mimoszát Zilahyné éneke, az operette többi szerepei is mind elsőrendű kezekben lesznek.

Váltóhamisító gazdálkodó.

Hamis aláírás.

Harminc zsák tengeri története.

— Saját tudósítónktól. —

november 27.

Ma délelőtt az Általános Takarékpénztár piac utcai helyiségében megjelent egy magát Balla Sándor Gereblye-telepi lakosnak mondó ember egy háromszáz koronára kiállított váltóval, melyet leszámíttatni akart. A váltón az ő neve, továbbá Orosz Gáborné és Török Bálint debreceni lakosok szerepeltek, mint aláírók.

Fisch Lajos igazgatónak igen gyanusnak tűnt fel a benyújtó különös, izgatott viselkedése, azonkívül pedig maga a váltólap, mely többszörösen összehajtva, ugyyszólván összegyűrve, azért tehát elrendelte a váltó agnoszkálását. A bank egyik tisztviselőjét elküldötte az aláírókhoz, Balla Sándorak pedig azt mondta, hogy a leszámíttatás több időt vesz igénybe, jöjjön későbben pénzéért.

Balla el is távozott. A tisztviselő csak hamar visszaérkezett azzal, hogy Orosz Gáborné ugyan valószínűleg ismeri el az aláírást, de Török Bálint kijelentette, hogy ő váltótának egyáltalában nem irt alá, az aláírás hamis.

Mivel minden kétséget kizárólag meg volt állapítható, hogy hamisítás forog fenn, Berger Andor dr a bank ügyésze telefonon jelentést tett a rendőrségen, honnan Fehér rendőrbiztos nyomban a takarékpénztár helyiségébe sietett. Nem kellett sokáig várakoznia. Mihamar megérkezett a benyújtó Balla Sándor, ki mitsem sejtve felvette az összeget és aláírta a leszámíttatási jegyzéket, amelyeket már előre elkészítettek számára.

Ebben a pillanatban mellé lépett a rendőrbiztos és igazolásra szólította fel. A bűnös ember igen megrettent, ugyanyira, hogy szólni sem tudott, csupán egyes érthetetlen szavakat dadogott, majd nagy léptekkel ki akart sietni a helyiségből. A biztos azonban utját állta és bekisértette a központra, hol megkezdtek az ügyben a nyomozást.

A megindított nyomozás és vizsgálat pár óra alatt kiderített mindent. Az aláírást a váltón Balla Sándor egy idegen asszonnyal hamisította azt gondolván, hogy az esetben, ha nyomára is jönnek a hamisítás

nak nem őt fogják megbüntetni. Ugyanis ez a Balla Sándor feleségével együtt elmentek egyik távolabb ismerősükhöz Nagy Józsefnéhez egy kitöltetlen váltó úrlappal.

Itt a nagy drágaság miatti kölcsönös panaszkodás közben előadta Balla Sándor, hogy már ők sem tudnak tisztességesen megélni. Eladtak ugyan 30 zsák tengerit Török Gábornak, de a vevő bizony még most is tartozik az árával. Most is éppen azért jöttünk — folytatja beszédét a turfacgos ember — hogy néaémasszony írta fel erre a kis papírra az adós nevét, hogy el ne felejtjük, mert hát bizony ma nem tudnak írni.

Nagy Józsefaé hajlott a kérő szóra és leírta a Török Gábor nevét az eléje nyújtott kis papírra. Ez a kis papír pedig egy váltó úrlap volt úgy összehajtva, hogy az aláírás a szokásos helyre essék. Nagy Józsefaének — vallomása szerint fogalma sem volt akkor, hogy ő egy váltót hamisított.

Az ily módon hamisított váltót vitte Balla aztán az Általános Takarékpénztárhoz. Célt azonban mint a következmények mutatják nem ért vele mert turpissága kiszült és most mégis csak ő fog bűnhődni.

Balla Sándor különben jómodu ember háza, földje van és debreceni illetőségű, azért a rendőrség még a délután folyamán szabadlábra helyezte.

TÁVIRATOK

Kossuth a vasutasokért.

Budapest, november 27. Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter most tervezeten dolgozik, amely — mint az a nyilvánosságra került, a vasutasok adósságainak konvertálását célozza.

Estély Karácsonyi grófnál.

Budapest, november 27. Gróf Karácsonyi Jenő december 1-én abból az alkalomból, hogy 2-án leplezik le gr. Andrássy Gyula szobrát, fényes estélyt ad, amelyen megjelennek a diplomácia, a delegáció és az egész politikai világ számos kiválósága.

Merénylő színésznő.

Páris, nov. 27. Az a nő, aki tegnap Morlou volt pénzügyminiszterre négyszer rálőtt, egy Adday nevű német színésznő. Letartóztatták.

Voigt ügye.

Berlin, nov. 27. A Berliner Tageblatt jelentése szerint Voigt-t, a köpenicki szálhamost, jogtalan egyenruha-viselés, okmányhamisítás, csalás, szabadságtól való megfosztás és közhivatalnoki teendők uzurpálása miatt helyezik vád alá. A tárgyalás dec. 1-én kezdődik.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, nov. 27.

Buzakinálat és vételkedv mérsékelt. kedvezőbb irányzat mellett 25.000 métermázsza került forgalomba tartott árákon. Egyéb gabonanemek közül zab tartott, többi változatlan.

Idő: szép.	
Buza áprilisra	14.96—98.
Rozs áprilisra	13.58—60.
Zab áprilisra	13.32—34.
Tengeri 1907 májusra	15.40—42.
Repece augusztusra	10.46—48.
Rozs októberre	27.00—20.
Zab októberre	—
Tengeri augusztusra	—
Tengeri szeptemberre	—
Buza októberre	—

Törvénykezés.

Álmában legyilkolt legény.

— Esküdtszéki tárgyalás —

november 26.

Folyó évi szeptember 8-án, Kisasszony napján este bal volt Kovácsházán a Róth-féle korcsmában és a szövetkezet vendéglőjében. Utóbbi helyen mulatott Knapcsik István fiatal napszamos. Később a Róth-korcsmából átmentek a másik vendéglőbe. Knapcsik pálinkától részegen szidalmazta az érkezőket. Majd kihamolygott az udvarra, ahol elesett. Fekében elnyomta a mély, mámoros álmom. A fiatal legényt aztán álmában agyonütötték.

A büntető elkövetésével Stefanidesz Lajos és Agoos D. János napszamosokat gyanúsították. Ezek szintén a Róth-féle korcsmából mentek át a szövetkezeti vendéglőbe s utólag tudomásokra jutott, hogy Knapcsik szidalmazta őket. A vád szerint Agoos biztatta fel Stefanideszt, hogy bosszulja meg a sértéseket. Egy fahasábot adott át neki, meg egy sörösüveget. A vád ugy adja elő, hogy Stefanidesz a fahasábal fejbe vágta az átvó Knapcsikot, aki az erős ütésre azonnal meghalt.

Stefanideszt és Agoos Jánost elfogták a csendőrök és később átkísérték őket a járásbíróra. Stefanidesz másnap délelőtt a csendőrségen és a járásbíróson beismerő vallomást tett. De már délután a járásbíró előtt is mindent tagadott.

A szegedi kir. ügyészség halált okozó súlyos testi sértés büntetével vádolta meg Stefanidesz Lajost és bűnrészességgel Agoos D. Jánost.

Ma délelőtt 9 órakor kezdte meg a bűnpör tárgyalását a szegedi esküdtbíró. A főtárgyaláson Pokay Elek táblabíró elnök. Az esküdtszék a következőkből alakult meg: Brachfeld Vilmos, Kroó Sándor, Varga Imre, Palánka György, Farkas Imre, Bekor János, Börcsök József, Subin József, Mezei József, Singer Ármán, Minályfy László, Takács Pál. Pótesküdték: Dobó Sándor és Stark Vilmos.

Az esküdtbírák eskütétele után kihallgatták Stefanideszt, aki az általános kérdésekre elmondja, hogy 23 éves, mezőkovácsbázi lakos, napszamos, büntetve nem volt. Nem érzi magát bűnösnek. Tagadja, hogy a bűncselekményt elkövette volna.

Elnök: De hisz a csendőrségnél és a járásbíró előtt bevallotta, hogy Knapcsikot maga vágta fejbe Agoos biztatására.

Vádlott: A csendőr engem pofonütött, mikor bekisért. Másnap félttem, hogy megint megvernek, ezért hallottam, úgy ahogy a csendőr akarja.

Elmondja, hogy a vizsgálóbíró és a járásbíró előtt is csak félelemből tette a beismerő vallomást. Majd eladja, hogy a szövetkezeti korcsmába szivarvásárlás miatt ment be. Knapcsikkal semmi dolga sem volt.

Agoos D. János 30 éves mezőkovácsbázi napszamos elmondja, hogy ő együtt ment be a korcsmába Stefanideszsel. De arról, ami Knapcsikkal történt, semmit sem tud.

Ezuán a tanukihallgatások keletkeztek, amelyek ma nem is értek véget. Ítélelhozzátalra csak a folytatolagos tárgyaláson kerül sor.

§ Esküdtszéki főtárgyalás. Még a kora esti napok egyik délelőttjén történt, hogy a Nagyerdő strajzában négy subanc megtámadta és kirabolta özv. Pataky Józsefné takarítónőt. A furfangos módon vég-

rebajtott rablásért állottak ma az esküdtszék előtt. Délelőtt a vádlottakat és a tanukat hallgatták ki. A perbeszédék elmondására és az ítélet meghozatalára csak késő délután kerül a sor. A négy vádlott közül Szikezay Pál és Rékásy Mihály állhatatosan tagadnak, míg a másik kettő beismerésben van.

§ Sívágó büntársai. Csütörtökön, e hó 29-én tartják meg Sívágó büntársai, Nyiri és Szombati ügyében az esküdtszéki főtárgyalást. A főtárgyalás elnöke Kerekes János lesz, a szavazó bírák Tabay Ferenc és Toby Emil dr. kir. törvényszéki bírák. A vádat dr. Szabó Bertalan kir. alügyész, míg a védelmet Ballay Béla dr. ügyvéd látja el. Tekintve, hogy a vádlottak teljes beismerésben vannak, mindössze tíz tanut idéztek meg. A tárgyalás iránt városzerte nagy az érdeklődés.

Városi Színház.

Bérlet 49 sz. (B)

Bérlet 48 sz. (B)

Debrecen, szerda, 1906. évi november hó 28-án:

Szép Ilonka.

Magyar énekes játék 3 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Mátyás király (Sólyom mes-ter, Miklós diák) — — — Zilahyné S. V.
Az eragóni heregekisasszony — — — Radó Anna
Péterdi, öreg nemes — — — Arkosi Vilmos
Ilonka unokája — — — Főhy Frida
M. reió, udvari bolond — — — Polgár Sándor
A szép juhásznő — — — Vida Ilona
A pápa embere — — — Deésy Alfréd
A cikotai kántor — — — Békés Gyula
Gerő) lantos diákok — — — S. Ruttkai A.
Sebő) — — — Szilágyi Gy.
Óreg palóc — — — Róni Géza
A felesége — — — V. Kállay J.
Fiatal palóc — — — Kiss Sándor
A felesége — — — Rózsahegyi I.
Óreg tót — — — Sarkadi V.
A felesége — — — Kállai Hermin

Holnap, csütörtökön, november hó 29-én:

Gyerek asszony.

Énekes vigjáték 3 felvonásban.

Szerkesztői-posta.

T. B. Ugy tudjuk, hogy a főiskola könyvtárának nincs nyomtatott katalógusa. Bizony sokba kerül az ilyesmi. Abba is igaza van, hogy célszerű lenne a főiskolai gyűjtemények kincseinek hírlapi ösmertetése, mert hiszen még Debrecenben sem ismerjük azokat. Hejt olyankor látjuk, hogy kulturális téren mennyire elmaradt a magyar, a mikor azt olvassuk, hogy a Britisch muzeum 394 kötetes könyvjegyzékét épp most ajándékozta a M. T. Akadémiának egy lelkes műbarát. A listám értéke 94 font sterling. Mi minden lehet ott, milyen kevés a miénk!

K. F. É. és uralkodik.

Magyar államvasutak menetrendje.

Debrecenből indul:	óra	perc
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4 30
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel	8 37
Budapest — Nagyvárad felé —	d. u.	8 30
Budapest — Nagyvárad felé —	este	10 35
Szatmár — M.-Sziget felé —	d. u.	4 —
Csák Szatmár (gyorsvonat) —	d. u.	6 55
Csák Szatmár (teher v. sz. sz.) —	este	8 24
Szatmár—M.-Sziget f. (gyorsv.) —	d. u.	12 11
Miskolc—Kassa felé — — —	reggel	8 51
Miskolc—Kassa felé — — —	este	7 23
Szerencs—S.-A.-Ujhely-Kassaf	d. u.	4 25
m. á. vasúttól	reggel	5 35
vásártérről —	reggel	5 44
m. á. vasúttól	d. e.	8 00
vásártérről —	d. e.	8 18
B.-Böszörmény	d. u.	11 11
B.-Sz.-Mihály	d. u.	11 20
relé	d. u.	4 34
m. á. vasúttól	d. u.	4 47
vásártérről —	este	7 —
m. á. vasúttól	este	7 07
vásártérről —	reggel	4 35
F.-Abony felé m. á. vasúttól	reggel	4 58
F.-Abony felé vásártérről —	d. u.	4 56
O.-Kócs—Polgár felé m. á. v.-tól	d. u.	5 18
O.-Kócs—Polgár felé vásártérről	reggel	9 35
Derecske—N.-Léta felé — —	d. u.	4 —
Derecske—N.-Léta felé — —	d. u.	4 —
Bpestre érkezik:		
A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v.	d. u.	1 50
A déli 12 ó. 05 p.-kor ind. sz. v.	este	8 40
Az este 10 ó. 51 p.-kor ind. sz. v.	reggel	8 45
A d. u. 4 ó. 46 p.-kor ind. sz. v.	este	9 35
Budapestről Debrecenbe indul:		
A d. u. 12 ó. 4 p.-kor érk. gy. v.	reggel	7 25
A d. u. 3 ó. 28 p.-kor érk. sz. v.	reggel	8 —
Az este 6 ó. 28 p.-kor érk. gy. v.	d. u.	2 35
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érk. sz. v.	este	7 —
(P.-Ladányig gy. v. átszállással)	este	8 15
Debrecenbe érkezik:		
Budapest felől (személyvonat)	d. u.	8 29
Budapest—Nagyvárad f. gyors	este	8 48
Budapest—Nagyvárad felől —	éjjel	1 24
Budapest—Nagyvárad felől —	d. u.	3 28
Csák P.-Ladánytól — — —	reggel	7 46
Csák Szatmár felől — — —	reggel	8 46
Szatmár—M.-Sziget felől — — —	d. u.	4 12
Csák M.-Sziget felől — — —	este	10 11
Szatmár felől — — —	este	6 46
Kassa—Miskolc felől — — —	este	8 18
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs	d. e.	11 31
vásártérről —	reggel	7 38
m. á. vasúttól —	d. e.	7 46
vásártérről —	este	8 23
B.-Böszörmény	este	8 28
felől	d. u.	8 39
vásártérről —	d. u.	8 35
m. á. vasúttól —	d. u.	7 44
F.-Abony felől m. á. vasúttól —	d. u.	7 54
O.-Kócs—Polgár felől m. á. v.-hoz	reggel	8 35
O.-Kócs—Polgár felől m. á. v.-hoz	reggel	8 35
Derecske—Nagy-Léta felől —	reggel	7 46
Derecske—Nagy-Léta felől —	d. u.	8 10

Legjobb szabású
glace, svéd és szárvásbőr
keztük
Schön Sándor
keztük, kötszer és orvosi műszertárban
DEBRECEN,
Piac-u. 12. (Stenczinger-ház.)

Sérvben szenvedők!

Keleti féle

legújabb találmányu és és kir. szab; sérvkötő pneumatikus gumi-pelottával a legököltebb a maga nemében!

A legrégibb és legnagyobb sérvket fájdalom nélkül visszatartja!

Árak: egyoldalu 12 kor, kétoldalu 24 kor.

Számtalan elismerő levél bel és külföldi lephíreseb orvosoktól és szaktanároktól!

25 év óta fennálló testgyógyászati műintézetemben egy fővárosi gyórtó szakorvos állandó felügyelete mellett a legököltebb technikai kivitelben a legolcsóbb árak mellett készülnek

MŰLÁBAK és MŰKEZEK

amputáltak részére.

Mellfűzők és egyenestartók ferdén nőttek részére.

Járó és támgépek csont- és ízület tuberkulotikus, angolkóros, rheumás, elgörbült betegeknek.

Haskötők, gummi-göröcsér harisnyák (Hölgyeknek női kiszolgálás.)

Szegényeknek részletfizetések megegyezés szerinti — Kérjen ingyen és bérmentve — 3000-nél több ábrával ellátott — nagy képes árjegyzéket

Keleti J.

orvosi műszergyáros BUDAPEST IV. ker., Koronaherceg utca 27/3.

a főtisztelendő szervita rend zárda palotájában Gyár: Bpest. Központi városház Alapítot: 1878

Szövetkezés! Takarékoság! Erő! a jólét alapja!

Aláírási felhívás.

A ki fiának pályája kezdetén pénzt akar adni.
A ki leányát gond nélkül akarja kiházasítani.
A ki önállósítani akarja magát
A ki házat, földet akar szerezni olcsó kényelmes lefizetésre.
A ki öreg napjaira betegségére nem akar másra szorulni,
 idején gondoskodjék és lépjen be a

|| Népsegélyző Bank ||

m. sz. most alakuló II. évtársulata tagjai sorába erejéhez mérten heti befizetéssel. Iskolás gyermekekre, kis jövedelmű egyénekre való tekintettel már

heti 10 fillér

befizetéssel is be lehet tagul lépni.

Betétjeire mindenki könnyen törleszthető kölcsönt kaphat, mert társulatunk 6 és 12 évesek.

Első évtársulatunk 1523 tagja 42085 betétet fizet hetenkint, mely befizetés az évtársulatok lejártáig es. 1750,000 K. befizetésnek felel meg, mely összeg után a társulat tagjai 6% haszoneredményben fognak részesülni.

Eddig 800 esetben 600,000 kor. kölcsönt adtunk ki szövetkezetünk tagjainak.

Tagul jelentkezhetni a **NÉPSEGÉLYZŐ BANK** m. sz. helyiségeiben Piac-utca 12. szám.

AZ IGAZGATÓSÁG:

DOMAHIDY ELEMÉR

Hajdu vm. és Debrecen sz. kir. város v. főispánja elnök.

GERÉBY PÁL

földbirtokos ügyvezető igazgató.

Dr. WEISZ JÓZSEF

ügyvédi jogtanácsos

Dr. Balkányi Emil

Dr. Burger Andor

Somossy László

Werlin Sándor

FORRAI ERNŐ

földbirt. alelnök

Békés Lajos

Dávidházi Kálmán

Lamprecht Frigyes

KONTSEK GÉZA

nagykeres. alelnök.

Dr. Kun Béla

Békés Emil

Lusztig Dezső

Dr. Varga Elemér

FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

Gyuresány Béla

Trigárszky Emil

Ungár Jenő.

A perselyek az Iparbank ábrájában láthatók.

A Debreczeni Ipar- és Kereskedelmi Bank

a takarékoságot elősegítendő

mindenkinek, ki betevőink sorába lépni hajlandó,

egy acélból készült, csinos

Takarék-gyűjtő szekrényeket

ad kölcsön, ha első betétként 5 koronát fizet be, mely összeg a betevő tulajdonát képezi és betéti könyvet kap róla és kamatozik.

A takarékgyűjtő szekrényeket

zárva kézbesítjük feleinknek és csak egyedül mi nyithatjuk ki; szükséges tehát, hogy havonként legalább egyszer elhozzák azt hozzánk, hogy az összegyűlt legkisebb összegeket is átvegyük és kamatoztatás véget a betétkönyvbe bejegyezhessek.

Ha csak 20 fillért becsusztat naponta a perselybe, csodálkozni fog, hogy mily összegre nő az rövid 5 év alatt is

Tájékoztatóul szolgáljon a következő táblázat:

	Tőke	Kamat	Osszesen
20 fillér naponként 5 év alatt növekedik	365.—	37.98	402.08
40 " " " " " "	730.—	75.96	805.96
60 " " " " " "	1095.—	113.94	1208.94
80 " " " " " "	1460.—	151.92	1611.92
1 kor. " " " " " "	1825.—	189.90	2014.90
2 " " " " " "	3650.—	370.80	4029.80

Kérjen tehát ily

Takarék-perselyt

a Debreceni Ipar- és Kereskedelmi Banktól.

Főraktár Debreczenben:

TÓTH BÉLA gyógyszer-tára.

MINIMAX.

A legtöbb tüzesetek a nyári idényben esnek. — Ha minden háznál, üzlethelyiségben, műhelyben, szállodákban csak egy

MINIMAX

tűzoltó készülék volna, nagy tűzkárok lennének elkerülhetők — **Minimax** szab. tűzoltó készülékek egyedüli raktára

TÓTH GYULA

vaskereskedő, DEBRECEN, Városháza.

MINIMAX.

Hirdetések jutányos áron felvételnek.

Gleichenberg itthon! Sok ezren keresik fel évenként a külföldi Gleichenberg, Reichenhall stb. fürdőhelyeket, hogy gyógyulást keressenek megrongált tüdőjöknek. Dr. Than Károly, egyetemi tanár és több előkelő hazai és külföldi szakorvos egybehangzó kijelentése szerint a Kövesligeti

Tulipán ásványgyógyviz

a Gleichenberg „Constantin“ és a Niederseltersi gyógyvizhez hasonló.

Nem kell tehát külföldre menni, nem kell idegenben kinlódni, hanem mindenki otthon tarthatja a kurát és az eredmény számtalan orvosi elismerés tanúsága szerint meglepő, mivel a Kövesligeti **Tulipán ásványgyógyviz** gyógyhatása ugy a tüdőre, mint a gyomorra nézve felülmulhatatlan és a mellett közelségénél fogva tettemesen olcsóbb mint a külföldi viz.

A kinek tehát egészsége drága, ne mulassza el a Kövesligeti **Tulipán ásványgyógyvizet** állandóan használni vagy a ki borhoz, vagy sziruphoz kellemes és üdítő italt akar.

Főraktár Debrecen és Hajdumegye részére

Darvas Miksa fűszer és ásványviz kereskedőnél Debrecen, Teleki utca 104. — Telefon 294 sz.

Férfi-, fiu- és gyermek-ruhák

legelőngösebb bevásárlási forrása

Neumann M.

cs. és kir. udvari ruha szállító

Debrecen, Piac-utca 51. sz.

Magy. kir. főpostával szemben.

